

Täysistunto

Tiistai 25.10.2022 klo 13.59—19.02

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 161/2022 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 13/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 13/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Risikko.

Keskustelu

17.57 **Paula Risikko kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunta kannattaa hallituksen esitystä säätää varhaiskasvatuksen kansallisesta laadunarviointijärjestelmästä. Järjestelmällä voidaan kerätä ja tuottaa tietoa, jota voidaan hyödyntää varhaiskasvatuksen paikallisessa ja kansallisessa kehittämistyössä. Ehdotus parantaa siten sekä varhaiskasvatuksen järjestäjien ja palveluntuottajien että Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen edellytyksiä huolehtia lakisääteisistä arviointitehtävistään. Valiokunta ehdottaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana. Ehdotuksella edistetään varhaiskasvatuksen paikallista ja kansallista arviointityötä.

Voimassa oleva varhaiskasvatuslaki, sen 24 §, velvoittaa varhaiskasvatuksen järjestäjän ja palveluntuottajan arvioimaan antamaansa varhaiskasvatusta sekä osallistumaan ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Ehdotetun laadunarviointijärjestelmän käyttöönoton tarkoituksena on helpottaa ja sujuvoittaa kyseisistä tehtävistä suoriutumista.

Valiokunnan näkemyksen mukaan ehdotettu laadunarviointijärjestelmä on tärkeä osauudistus ja yhteiskunnallinen satsaus varhaiskasvatuksen arvioinnin ja laadunhallinnan kehittämiseksi. Varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä ja siihen liitettävät tutkimusperusteiset arviointityökalut auttavat varhaiskasvatuksen johtoa ja henkilöstöä paitsi arvioimaan toimintansa rakenteita ja toteuttamaansa pedagogiikkaa myös kehittämään niitä lapsen etu huomioon ottaen.

Laadunarviointijärjestelmällä tuotetaan tietoa varhaiskasvatuksen kehittämisen tueksi. Toiminnan kehittämistä tehdään toimijaa sekä palvelujen käyttäjiä — lapsia ja perheitä — varten. Kyseisiä tietoja ei tule käyttää muuhun tarkoitukseen, esimerkiksi päiväkotien keskinäiseen vertailuun ja paremmuusjärjestykseen asettamiseen. Valiokunta pitää hyvänä, että tähän on kiinnitetty huomiota järjestelmää ja arviointiraportointia valmisteltaessa, ja korostaa, että arviointitulosten julkisuuskysymyksiä tulee tarkastella myös laadunarviointijärjestelmän käyttöönoton jälkeen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2022 vp

Ehdotetun laadunarviointijärjestelmän käyttöönotto sekä sen toiminnallinen ja taloudellinen tuki, siitä muutama sana: Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota siihen, että vaikka laadunhallintajärjestelmän käyttö on varhaiskasvatuksen järjestäjille ja palveluntuottajille vapaaehtoista oman toiminnan arvioinnissa, ulkoisiin arviointeihin osallistumisessa järjestelmää on kuitenkin velvollisuus käyttää. Järjestelmän velvoittavan käyttämisen on katsottu aiheuttavan kustannuksia, joita ei esityksessä ole huomioitu. Saatuun selvitykseen viitaten valiokunta toteaa, että järjestelmän käyttöönoton tarkoituksena on sujuvoittaa varhaiskasvatustoimijoiden jo nykyisin voimassa olevaa lakisääteistä velvollisuutta osallistua ulkoisiin arviointien tiedonkeruisiin. Uudistuksen on katsottu pikemminkin helpottavan Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen ohella myös varhaiskasvatuksen toimijoiden suorittamaa tiedon keräämistä ja kokoamista ulkoisissa arvioinneissa. Lisäksi on huomattava, että järjestelmä on käyttäjilleen maksuton.

Tällä hetkellä kansallisten arviointien toteuttaminen on työlästä muun muassa arvioinneissa tarvittavien yhteystietojen puutteellisuuden vuoksi. Varhaiskasvatuksen johtajien ja henkilöstön tavoittamiseen ehdotetun laadunhallintajärjestelmän avulla on arvioitu vähennettävän ulkoisiin arviointeihin... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu] — No niin, nyt tuli. Siis aloitetaan kappale uudelleen: Tällä hetkellä kansallisten arviointien toteuttaminen on työlästä muun muassa arvioinnissa tarvittavien yhteystietojen puutteellisuuden vuoksi. Varhaiskasvatuksen johtajien ja henkilöstön tavoittamiseen ehdotetun laadunhallintajärjestelmän avulla on arvioitu vähennettävän ulkoisiin arviointeihin käytetyn työn määrää.

Uuden järjestelmän valmistelussa on kiinnitetty huomiota siihen, että järjestelmä muodostaa luontevan kokonaisuuden valtionhallinnon muiden tietojärjestelmien, kuten varhaiskasvatuksen tietovarannon ja Opintopolun palvelukokonaisuuden, kanssa. Siten jo itse järjestelmän käyttöönotto helpottaa arviointityötä nykyisestä. Laadunarviointijärjestelmän avulla toimimista on puolestaan pyritty sujuvoittamaan kiinnittämällä erityistä huomiota järjestelmän helppokäyttöisyyteen ja selkeyteen.

Ehdotetun järjestelmän käyttöönotto vaatii — muiden uusien järjestelmien käyttöönoton tavoin — perehtymistä, hallinnollista työtä ja käyttöönottokoulutuksia, joten on erittäin hyvä, että opetus- ja kulttuuriministeriö on näitä varten avannut haettavaksi valtion erityisavustuksia. Taloudellisen tuen lisäksi Kansallinen koulutuksen arviointikeskus osana lakisääteisiä tehtäviään tulee tukemaan sekä kunnallisia varhaiskasvatustoimijoita että yksityisiä palveluntuottajia järjestelmän käyttöönotossa ja arviointien toteuttamisessa. On tärkeää, että kaikkia alan toimijoita kohdellaan kehittämistyössä ja sen tukemisessa yhdenvertaisesti.

Valiokunta painottaa, että varhaiskasvatuksen arviointityöhön tulee varata riittävästi työaikaa ja resursseja siten, että se ei kohtuuttomasti kuormita varhaiskasvatuksen toimintaa. Laadunarviointijärjestelmän käyttöönoton vaikutuksia varhaiskasvatuksen toimijoihin on tarpeellista seurata ja arvioida tiiviisti.

Arviointityö on vaikuttavaa vain, jos siitä saatu tieto hyödynnetään — näin me totesimme. Varhaiskasvatuksen arvioinnin tarkoituksena on turvata varhaiskasvatuslain tarkoituksen toteuttamista ja tukea varhaiskasvatuksen kehittämistä sekä edistää lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin edellytyksiä. Valiokunta, arvioinnin lakisääteiseen tarkoitukseen huomiota kiinnittäen, toteaa, että arviointityö on väline varhaiskasvatuksen kehittämiseen ja onnistumisten esille tuomiseen. Arvioinnin yhteydessä kertyneen tiedon arvo onkin sen oikeassa hyödyntämisessä. Varhaiskasvatuksen toiminnan itsearvioinnissa varhaiskasvatuksen järjestäjän ja palveluntuottajan on tärkeää varmistaa, että arvioinnin yh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2022 vp

teydessä kerätty tieto esimerkiksi kehittämistarpeista ja hyvin toimivista käytännöistä saavuttaa koko organisaation aina ylimpään johtoon ja päätöksentekijöihin saakka.

Lopuksi: sivistysvaliokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen 161/22 sisältyvän lakiehdotuksen. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 161/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.